

УДК 311.21:655.3.066.11](477)"2015"

Світлана Буряк,
завідувач відділу статистичного моніторингу
та аналізу друку Книжкової палати України

Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2015 році

Проаналізовано стан українського книговидання станом на грудень 2015 року за асортиментом видавничої продукції, її мовною та територіальною ознаками. Наведено статистичні дані щодо випуску книг і брошур вітчизняними видавництвами різних форм власності, у тому числі сфери управління Держкомтелерадіо України.

Ключові слова: асортимент видавничої продукції, кількісні показники, аналіз випуску видань, видавництва, видавничі організації, книговидання.

Станом на грудень 2015 року в Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 15 868 назв книг і брошур тиражем 27 497,9 тис. пр., що у порівнянні з аналогічними даними 2014 року становить: за назвами — 85,0%, за тиражами — 55,6% (табл. 1). Книг і брошур, надрукованих саме у 2015 році, надійшло 11 374 друк. од. тиражем 23 393,7 тис. пр., що становить 71,7% загальної кількості назв і 85,1% загального тиражу. Видань інших років (за 1994—2014 роки) отримано 4494 друк. од. (28,3%) тиражем 4104,2 тис. пр. (14,9%). Авторефератів дисертацій надійшло 6520 друк. од. тиражем 652,1 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв збільшився на 720 друк. од., або на 12,4%, тиражі — на 71,4 тис. пр., або на 12,3%. Основні статистичні показники випуску книг і брошур наведено в таблицях, де є детальна інформація про весь асортимент друкованої продукції.

Аналіз випуску книг і брошур (табл. 2) свідчить, що у 2015 році, станом на грудень, порівняно з аналогічним періодом минулого року спостерігається зменшення випуску як за назвами, так і за тиражами за всіма видами. Кількість книг, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, зменшилася на 2303 друк. од., або на 14,2%, тиражі — на 29 232,8 тис. пр., або на 66,1%; брошур випущено менше на 496 друк. од., або на 20,1%, а тиражі зменшилися на 1472,9 тис. пр. (28,3%); видань у палітурці менше на 1098 друк. од., або на 17,1%, а тиражі скоротилися на 10 110,0 тис. пр., або на 44,7%; видань в обкладинці менше на 1701 друк. од., або на 13,9%, тиражі знизилися на 6615,7 тис. пр.,

або на 30,6%; кількість нових видань зменшилася на 2558 друк. од. (14,4%), тиражі — на 20 742,1 тис. пр. (44,8%); випуск перевидань зменшився на 241 друк. од. (27,1%), а тиражі — на 1192,4 тис. пр. (37,9%); серійних видань менше на 982 друк. од. (28,5%), тиражі знизилися на 5533,5 тис. пр. (42,3%); перекладних видань менше на 287 друк. од., або на 17,1%, а тиражі скоротилися на 2452,0 тис. пр. (35,6%).

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами свідчить: найбільше друкується в Україні політичної та соціально-економічної літератури: 4215 друк. од. загальним тиражем 3414,4 тис. пр., тобто 26,6% загальної кількості назв і 12,4% загального тиражу. Порівняно з аналогічними даними 2014 року кількість назв зменшилася на 158 друк. од., або на 3,6%, а тиражі — на 1459,5 тис. пр., або на 29,9%. Другу позицію у видавничому репертуарі посідає література з освіти та культури: 3004 друк. од. тиражем 10 566,0 тис. пр. (18,9% і 38,4%), у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 1354 друк. од. (31,1%), тиражі — на 13 701,1 тис. пр. (56,5%); третю — художня література: 2469 друк. од. тиражем 4609,0 тис. пр. (15,6% і 16,8%), кількість назв зменшилася на 330 друк. од., або на 11,8%, тиражі — на 1523,4 тис. пр., або на 24,8%. Технічної літератури випущено 1789 друк. од. тиражем 2465,2 тис. пр. (11,3% і 9%), порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 371 друк. од. (17,2%), а тиражі — на 2065,9 тис. пр. (45,6%) (табл. 3).

Таблиця 1

Загальні дані про випуск неперіодичних видань

Види видань	2014		2014 (грудень)		2015 (грудень)		% відношення до грудня 2014 року	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2014 року		
Книги і брошури	22 044	55 312,0	18 667	49 432,4	15 868	85,0	27 497,9	55,6
українською мовою	14 145	30 404,7	11 832	27 269,1	10 984	92,8	16 522,3	60,6
російською мовою	5 629	22 049,1	5 018	19 917,8	3 387	67,5	9 798,2	49,2
Автореферати дисертацій	6 512	262,6	5 800	580,7	6 520	112,4	652,1	112,3

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2014		2014 (грудень)		2015 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2014 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2014 року
Усього, у т. ч.:	22 044	55 312,0	18 667	49 432,4	15 868	85,0	27 497,9	55,6
Книги	19 173	49 536,9	16 199	44 223,6	13 896	85,8	14 990,8	33,9
% відношення до кількості, тиражу	87,0	89,6	86,8	89,5	87,6		54,5	
Брошури	2 571	5 775,1	2 468	5 208,8	1 972	79,9	3 735,9	71,7
% відношення до кількості, тиражу	11,7	10,4	13,2	10,5	12,4		13,6	
У палітурці	7 258	25 381,8	6 421	22 617,1	5 323	82,9	12 507,1	55,3
% відношення до кількості, тиражу	32,9	45,9	34,4	45,8	33,5		45,5	
В обкладинці	14 786	29 930,2	12 246	21 606,5	10 545	86,1	14 990,8	69,4
% відношення до кількості, тиражу	67,1	54,1	65,6	43,7	66,5		54,5	
Нові видання	21 061	51 918,3	17 777	46 286,7	15 219	85,6	25 544,6	55,2
% відношення до кількості, тиражу	95,5	93,9	95,2	93,6	95,9		92,9	
Перевидання	983	3 393,7	890	3 145,7	649	72,9	1 953,3	62,1
% відношення до кількості, тиражу	4,5	6,1	4,8	6,4	4,1		7,1	
Серійні видання	3 705	13 892,4	3 442	13 076,3	2 460	71,5	7 542,8	57,7
% відношення до кількості, тиражу	16,8	25,1	18,4	26,5	15,5		27,4	
Перекладні видання	1 891	7 696,3	1 682	6 882,9	1 395	82,9	4 430,9	64,4
% відношення до кількості, тиражу	8,6	13,9	9,0	13,9	8,8		16,1	

Таблиця 3

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2014		2014 (грудень)		2015 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2014 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2014 року
Усього, у т. ч.:	22 044	55 312,0	18 667	49 432,4	15 868	85,0	27 497,9	55,6
Політична і соціально-економічна література	5 291	5 759,2	4 373	4 873,9	4 215	96,4	3 414,4	70,1
Природничо-наукова література	1 315	803,4	1 076	884,3	995	92,5	398,1	45,0
Технічна література	2 367	4 889,5	2 160	4 531,1	1 789	82,8	2 465,2	54,4
Сільськогосподарська література	508	492,5	449	388,2	278	61,9	291,6	75,1
Медицина. Охорона здоров'я	732	1 432,1	607	1 193,6	610	100,5	1 000,7	83,8
Фізична культура і спорт	146	73,2	125	66,2	86	68,8	88,9	134,3
Література з освіти та культури	4 963	26 422,8	4 358	24 267,1	3 004	68,9	10 566,0	43,5
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	209	159,2	179	53,0	159	88,8	46,4	87,5
Мистецтво. Мистецтвознавство	367	584,7	205	369,9	222	108,3	349,2	94,4
Література із філологічних наук	875	406,2	703	304,2	718	102,1	355,2	116,8
Художня література. Фольклор	3 416	7 171,5	2 799	6 132,4	2 469	88,2	4 609,0	75,2
Література для дітей	1 809	4 934,5	1 588	4 377,4	1 305	82,2	3 808,9	87,0
Література універсального змісту	46	2 183,2	45	1 991,1	18	40,0	104,3	5,2

Аналіз книжкового потоку за цільовим призначенням (табл. 4) свідчить: лідирують видання навчальної та методичної літератури як за назвами, так і за тиражами (5438 друк. од. тиражем 11 351,4 тис. пр.), що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 34,3% і 41,3% загального тиражу, порівняно з аналогічними даними минулого року кількість назв зменшилася на 1208 друк. од. (18,2%), тиражі — на 13 761,5 тис. пр. (54,8%), у тому числі видань для загальноосвітньої школи випущено 1431 друк. од. тиражем 7778,9 тис. пр., що становить 26,3% загальної кількості та 68,5% загального тиражу навчальних та методичних видань. Цього асортименту видавничої продукції для вищих навчальних закладів надруковано 2817 друк. од. тиражем 955,4 тис. пр. (51,8% і 8,4%). Понад половину (52,8%) підручників та навчальних посібників випущено видавництвами ВНЗ, іншими видавничими суб'єктами — 47,2% видань. Наукових видань випущено 3436 друк. од. тиражем 1026,9 тис. пр. (21,7% і 3,7%), порівняно з аналогічним торішнім періодом кількість

назв зменшилася на 584 друк. од. (14,5%), а тиражі — на 259,0 тис. пр. (20,1%); літературно-художніх видань надійшло 2469 друк. од. загальним тиражем 4609,0 тис. пр., що становить у відсотковому відношенні до загальної кількості назв 15,6% і 16,8% загального тиражу, порівняно з 2014 роком кількість назв зменшилася на 330 друк. од. (11,8%), тиражі — на 1523,4 тис. пр. (24,8%). Видань для дітей та юнацтва випущено 1305 друк. од. тиражем 3808,9 тис. пр. (8,2% і 13,9%), порівняно з 2014 роком кількість назв зменшилася на 283 друк. од. (17,8%), а тиражі — на 568,5 тис. пр. (13%). Науково-популярних видань для дорослих надруковано 1020 друк. од. тиражем 2090,8 тис. пр. (6,4% і 7,6%), порівняно з 2014 роком їхня кількість зросла на 154 друк. од. (17,8%), тиражі збільшилися на 464,5 тис. пр. (28,6%). Офіційних видань випущено 624 друк. од. тиражем 245,9 тис. пр. (3,9% і 0,9%), порівняно з аналогічними даними минулого року кількість назв зменшилася на 83 друк. од. (11,7%), тиражі — на 45,1 тис. пр. (15,5%).

Таблиця 4

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2014		2014 (грудень)		2015 (грудень)			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до грудня 2014 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до грудня 2014 року
Усього, у т. ч.:	22 044	55 312,0	18 667	49 432,4	15 868	85,0	27 497,9	55,6
Наукові видання	4 819	1 550,1	4 020	1 285,9	3 436	85,5	1 026,9	79,9
Науково-популярні видання для дорослих	1 064	1 964,4	866	1 626,3	1 020	117,8	2 090,8	128,6
Нормативні та виробничо-практичні видання	532	1 072,8	455	992,6	398	87,5	498,7	50,2
Офіційні видання	744	308,3	707	291,0	624	88,3	245,9	84,5
Громадсько-політичні видання	39	49,0	29	32,3	26	89,7	13,5	41,8
Навчальні та методичні видання	7 758	27 550,9	6 646	25 112,9	5 438	81,8	11 351,4	45,2
Літературно-художні видання для дорослих	3 416	7 171,5	2 799	6 132,4	2 469	88,2	4 609,0	75,2
Видання для дітей та юнацтва	1 809	4 934,5	1 588	4 377,4	1 305	82,2	3 808,9	87,0
Довідкові видання	500	1 415,2	385	1 177,6	361	93,8	602,6	51,2
Інформаційні видання	54	51,6	48	49,2	15	31,3	4,4	8,9
Видання для видавців і книгорозповсюджувачів	1	88,0	—	—	—	—	—	—
Бібліографічні видання	130	34,8	110	25,8	112	101,8	28,7	111,2
Видання для організації дозвілля	717	7 575,2	686	7 080,2	354	51,6	2 465,7	34,8
Рекламні видання. Проспекти	80	16,0	—	—	3	—	3,0	—
Література релігійного змісту	381	1 529,7	328	1 248,8	307	93,6	748,4	59,9

Випуск художньої літератури (табл. 5) здійснюється 12 мовами народів світу, в тому числі 893 друк. од. тиражем 2738,8 тис. пр. видано мовами національних меншин. Порівняно з аналогічним періодом минулого року випуск художньої літератури за кількістю назв зменшився на 330 друк. од., або 11,8%, тиражі — на 1523,4 тис. пр., або 24,8%. Українською мовою випущено 1361 друк. од., або 55,1% загальної кількості назв художньої літератури, тиражем 1743,1 тис. пр. — це 37,8% загального тиражу, порівняно з 11 місяцями 2014 року кількість назв збільшилася на 6 друк. од. (0,4%), тиражі — на 183,0 тис. пр. (11,7%); російською мовою — 889 друк. од. (36%) тиражем 2737,8 тис. пр. (59,4%), порівняно з відповідним торішнім періодом кількість видань зменшилася на 316 друк. од. (26,4%), тиражі — на 1716,0 тис. пр. (38,5%). Творів українських авторів випущено 1545 друк. од. тиражем 1721,0 тис. пр., у тому числі українських класиків — 54 друк. од. тиражем 107,9 тис. пр.; зарубіжних письменників — 430 друк. од. тиражем 2338,0 тис. пр.

Серед українських і зарубіжних літературно-художніх видань (для дорослих) верхні позиції і за кількістю назв, і за тиражами посідають детективи, фентезі та любовні романи. Імена авторів цих творів повторюються із року в рік із не-

значними варіаціями. В українській літературі — С. Талан — 11 друк. од. тиражем 56,0 тис. пр., В. Шкляр — 8 друк. од. тиражем 40,5 тис. пр., С. Вілар, авторка історичних романів, яка працює в жанрі "жіночого роману", — кількість випущених книг становить 6 друк. од. тиражем 55,0 тис. пр. Серед класиків української літератури найбільше видаються твори Т. Шевченка (12 друк. од. тиражем 29,1 тис. пр.), Л. Костенко (3 друк. од. тиражем 9 тис. пр.), П. Куліша (3 друк. од. тиражем 5,0 тис. пр.). Із зарубіжних авторів лідерство утримує один із найвідоміших американських письменників, який працює в різноманітних жанрах, як-от жахи, трилер, фантастика, фентезі, містика, — С. Кінг: кількість видань його творів становить 10 друк. од., тираж 64,0 тис. пр., П. Коельо — 10 друк. од. тиражем 49,8 тис. пр., Д. Браун — 7 друк. од. тиражем 26,0 тис. пр., О. Пушкін — 5 друк. од. тиражем 11,3 тис. пр.

Серед видавництв, які займаються випуском художньої літератури, пальма першості належить харківському: "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" (363 друк. од. тиражем 2786,6 тис. пр.), "Фоліо" (148 друк. од. тиражем 287,0 тис. пр.); львівському — "Каменяр" (41 друк. од. тиражем 25,5 тис. пр.).

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2014 (грудень)		2015 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	2 799	6 132,4	2 469	4 609,0
Українська	1 355	1 560,1	1 361	1 743,1
Російська	1 208	4 453,8	889	2 737,8
Англійська	7	9,9	14	22,1
Арабська	—	—	2	0,5
Болгарська	—	—	1	0,5
Вірменська	1	0,1	—	—
Есперанто	1	0,3	—	—
Італійська	—	—	2	0,1
Казахська	—	—	2	2,0
Кримськотатарська	8	4,8	—	—
Молдавська	1	2,0	—	—
Німецька	1	0,3	1	0,1
Польська	1	0,5	1	0,1
Румунська	3	1,1	—	—
Русинська	1	0,3	1	1,0
Старослов'янська (церковнослов'янська)	3	2,0	—	—
Угорська	1	0,3	1	0,3
Французька	—	—	1	0,1
Чеська	1	0,3	—	—
Українською і російською мовами	183	85,8	163	85,4
Кількома мовами народів України	8	3,1	9	5,9
Кількома мовами народів світу	16	7,7	21	10,0

У ході аналізу випуску дитячої літератури з'ясувалося, що кількість назв книг у 2015 році (станом на грудень) порівняно з відповідним періодом минулого року зменшилася на 283 друк. од., тиражі — на 568,5 тис. пр. (табл. 6). Середній тираж дитячої літератури становить 2,9 тис. пр. (у 2014 — 2,8 тис. пр.), українською мовою видано 67,7% загальної кількості назв і 61,1% загального тиражу цього асортименту. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилась на 8,2%, тиражі, навпаки, збільшилися на 12,2%. Російською випущено 30% загальної кількості назв і 37,1% загального тиражу, порівняно з минулим роком кількість назв зменшилася на 32,3%, а тиражі — на 32,7%.

Найбільшими тиражами видаються твори українських дитячих письменників Л. Яковенко (25 друк. од. тиражем 114,0 тис. пр.), Р. Курмашевої (20 друк. од. тиражем 76,0 тис. пр.) та В. Верховні (17 друк. од. тиражем 68,0 тис. пр.); зарубіжних: Ш. Перро (8 друк. од. тиражем 17,5 тис. пр.), Г. Х. Андерсена (7 друк. од. тиражем 13 тис. пр.), братів Грім (5 друк. од. тиражем 13,0 тис. пр.) та класика російської дитячої літератури К. Чуковського (10 друк. од. тиражем 59 тис. пр.).

Серед видавництв, які займаються випуском цього асортименту літератури, найбільше її вийшло в: ТОВ "Видавництво "Ранок" — 129 друк. од. тиражем 256,2 тис. пр., ТОВ "Видавництво "ПЕГАС" — 100 друк. од. тиражем 353,1 тис. пр.,

"Книжковому клубі "Клуб сімейного дозвілля" — 89 друк. од. тиражем 882 тис. пр., "ПП "Юнісофт" — 87 друк. од. тиражем 368 тис. пр., ТОВ "Видавництво Старого Лева" — 72 друк. од. тиражем 159,1 тис. пр., ТОВ "Видавництво "Віват" — 68 друк. од. тиражем 179,1 тис. пр., хоча варто зазначити, що дитячий асортимент не головний у їхній книжковій продукції.

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено 4490 друк. од. загальним тиражем 1474,7 тис. пр. (табл. 7), що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 28,3% і 5,4% загального тиражу, порівняно з аналогічним періодом 2014 року кількість назв зменшилася на 509 друк. од., або на 10,2%, а тиражі — на 234,0 тис. пр., або на 13,7%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо України випущено 140 друк. од. тиражем 143,9 тис. пр., тобто 0,9% загальної кількості назв і 0,5% загального тиражу, в порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 9 друк. од., або на 6%, тиражі збільшилися на 39,0 тис. пр., або на 37,2%. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 11 378 друк. од. (71,7%) тиражем 26 023,2 тис. пр. (94,6%), у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 2290 друк. од., тиражі — на 21 700,5 тис. пр.

Таблиця 6

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2014 (грудень)		2015 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	1 588	4 377,4	1 305	3 808,9
Українська	962	2 075,3	883	2 328,2
Російська	579	2 099,8	392	1 413,1
Англійська	3	5	2	3
Кримськотатарська	1	1	—	—
Молдавська	—	—	4	32,0
Румунська	28	92	2	6,0

Словацька	—	—	1	0,1
Французька	—	—	2	0,8
Чеська	—	—	1	1
Українською і російською мовами	9	97,5	5	2,2
Кількома мовами народів України	2	1,5	—	—
Кількома мовами народів світу	4	5,3	13	22,5

Таблиця 7

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2014 (грудень)		2015 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	18 667	49 432,4	15 868	27 497,9
<i>1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:</i>	<i>480</i>	<i>267,3</i>	<i>392</i>	<i>247</i>
Сфера управління Держкомтелерадіо України	149	104,9	140	143,9
Сфера управління інших установ	331	162,4	252	103,1
<i>2. Видавництва з іншими формами власності, у т. ч.:</i>	<i>3 056</i>	<i>13 218,2</i>	<i>2 475</i>	<i>6 742,9</i>
ДАК "Українське видавничо-поліграфічне об'єднання"	25	115,4	4	5,5
Інші видавництва	3 031	13 102,8	2 471	6 737,4
<i>3. Видавничі організації з державною формою власності</i>	<i>4 519</i>	<i>1 441,4</i>	<i>4 098</i>	<i>1 227,7</i>
<i>4. Видавничі організації з іншими формами власності</i>	<i>10 612</i>	<i>34 505,5</i>	<i>8 903</i>	<i>19 280,3</i>

У 2015 році, станом на грудень, українською мовою видано 10 984 друк. од. тиражем 16 522,3 тис. пр. (табл. 8), що становить 69,2% загальної кількості назв і 60,1% загального тиражу. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 848 друк. од., або на 7,2%, тиражі — на 10 746,8 тис. пр., або на 39,4%. Мовами національних меншин випущено 3481 друк. од. загальним тиражем 9971,6 тис. пр., тобто 21,9% загальної кількості назв і 36,3% загального тиражу. Порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 1693 друк. од., або на 32,7%, а тиражі — на 10 151,9 тис. пр., або на 50,4%. Російською мовою випущено 3387 друк. од. тиражем 9798,2 тис. пр., що становить 21,3% загальної кількості назв і 35,6% загального тиражу. Порівняно з минулим роком кількість назв зменшилася на 1631 друк. од. (32,5%),

тиражі — на 10 119,6 тис. пр. (50,8%). Серед видань мовами народів світу традиційно домінують випущені англійською — 304 друк. од. тиражем 314,8 тис. пр., у порівнянні з минулим роком кількість назв збільшилася на 39 друк. од. (14,7%), а тиражі, навпаки, зменшилися на 316,6 тис. пр. (50,1%); німецькою — 42 друк. од. тиражем 96,2 тис. пр., порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 16 друк. од. (72,4%), тиражі, навпаки, зросли на 23,1 тис. пр. (31,6%); польською — 19 друк. од. тиражем 19,6 тис. пр., у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 5 друк. од. (20,8%), тиражі зросли на 9,6 тис. пр. (96%); румунською — 14 друк. од. тиражем 19,6 тис. пр., у порівнянні з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 24 друк. од. (63,2%), тиражі — на 78,8 тис. пр. (80,1%).

Таблиця 8

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2014		2014 (грудень)		2015 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	22 044	55 312,0	18 667	49 432,4	15 868	27 497,9
Українська	14 145	30 404,7	11 832	27 269,1	10 984	16 522,3
Англійська	328	866,3	265	631,4	304	314,8
Арабська	—	—	—	—	2	0,5
Білоруська	1	0,5	—	—	—	—
Болгарська	1	1,0	1	1,0	3	2,0
Вірменська	1	0,1	1	0,1	—	—
Гагаузька	—	—	—	—	1	1,0
Грецька	1	0,2	—	—	—	—
Есперанто	1	0,3	1	0,3	—	—
Іврит	—	—	—	—	1	1,0
Іспанська	5	1,5	4	1,2	10	2,6
Італійська	1	0,3	1	0,1	2	0,1
Казахська	—	—	—	—	2	3,0
Китайська	—	—	—	—	1	0,1
Кримськотатарська	15	13,0	14	12,0	—	—
Латинська	—	—	—	—	3	3,1
Литовська	1	0,5	—	—	—	—
Молдавська	12	7,3	6	5,9	8	34,0
Німецька	100	144,8	58	73,1	42	96,2

Продовження таблиці 8

Польська	31	12,1	24	10,0	19	19,6
Російська	5 629	22 049,1	5 018	19 917,8	3 387	9 798,2
Румунська	45	101,2	38	98,4	14	19,6
Русинська	2	0,6	2	0,6	1	1,0
Сербська	—	—	—	—	1	0,3
Словацька	—	—	—	—	2	0,2
Словенська	—	—	—	—	1	1,0
Старослов'янська (церковнослов'янська)	5	3,3	4	2,3	1	0,5
Турецька	2	0,8	2	0,8	1	0,2
Угорська	15	4,8	8	2,2	5	0,8
Французька	22	38,1	16	30,5	7	3,8
Чеська	2	1,8	2	1,8	10	5,6
Японська	1	0,2	—	—	1	0,1
Видання українською і російською мовами	808	424,9	662	363,1	433	161,4
Видання кількома мовами народів України	56	23,1	48	16,8	61	29,7
Видання кількома мовами народів світу	731	1 062,6	599	903,3	527	428,7
Українсько-російські словники	4	4,3	4	4,3	1	0,1
Словники мовами народів України	13	9,8	13	9,8	9	9,3
Словники мовами народів світу	66	134,8	44	76,5	24	37,1

Статистика книг і брошур серед регіонів укротре підтверджує міцні позиції Києва як загальнонаціонального книговидавничого центру (табл. 9). На частку столиці припадає 31,7% (5029 друк. од.) загальної кількості назв і 32% (8790,2 тис. пр.) загального тиражу, порівняно з аналогічним періодом минулого року кількість назв зменшилася на 198 друк. од., або на 3,8%, а тиражі — на 8930,9 тис. пр., або 50,4%. Настільки ж стабільно посідає друге місце за кількістю найменувань Харківська область, де випущено 4106 друк. од. тиражем 13 650,3 тис. пр., що становить 25,9% загальної кількості назв і 49,6% загального тиражу, порівняно з минулим роком кількість назв зменшилася на 841 друк. од. (17%), тиражі — на 8003,6 тис. пр. (37%). Відзначимо, що не всі регіони продемонстрували однакові темпи книгодрукування. У більшості областей його знижено як за назвами, так і за тиражами. Однак в Одеській області був відзначений приріст кількості видань та тиражу: за назвами — на 60 друк. од. (9,6%), за тиражами — на

4,5 тис. пр. (2,2%). Зростання назв та зниження тиражів спостерігається: у Кіровоградській — загальна кількість назв зросла на 15 друк. од. (11,1%), а от тиражі зменшилися на 3,7 тис. пр. (7,6%); у Львівській — на 19 друк. од. (1,7%), тиражі зменшилися на 48,2 тис. пр. (5,1%); у Полтавській — на 6 друк. од. (3,1%), тиражі — на 13,2 тис. пр. (22%); у Сумській — на 50 друк. од. (15%), тиражі — на 6,8 тис. пр. (2%); у Хмельницькій — на 21 друк. од. (6,1%), тиражі — на 130,5 тис. пр. (47,6%); у Чернівецькій — на 91 друк. од. (39,2%), тиражі — на 114,6 тис. пр. (43,2%).

Зниження кількості назв та зростання тиражів спостерігається: у Рівненській області — на 15 друк. од. (8,8%), а тиражі зросли на 13,3 тис. пр. (20,9%); у Запорізькій — на 46 друк. од. (14%), тиражі збільшилися на 90,2 тис. пр. (84,2%); в Івано-Франківській — на 27 друк. од. (13,2%), тиражі — на 1,4 тис. пр. (1,3%); у Київській — на 26 друк. од. (28,9%), тиражі — на 87,9 тис. пр. (204,4%); у Чернігівській — на 39 друк. од. (15,9%), тиражі — на 65,4 тис. пр. (59,5%).

Таблиця 9

Випуск видань за територіальною ознакою

Місце видання (республіка, область, місто)	2014		2014 (грудень)		2015 (грудень)	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	22 044	55 312,0	18 667	49 432,4	15 868	27 497,9
Автономна Республіка Крим	229	104,2	209	96,7	—	—
Вінницька	352	128,8	312	114,6	263	81,2
Волинська	257	237,2	218	110,2	157	102,4
Дніпропетровська	804	402,6	652	326,2	537	219,0
Донецька	1 098	2 760,1	965	2 490,5	249	582,2
Житомирська	149	58,3	124	46,7	114	45,1
Закарпатська	229	160,4	171	123,4	153	76,6
Запорізька	385	122,7	328	107,1	282	197,3
Івано-Франківська	224	134,7	204	108,6	177	110,0
Київська	105	56,1	90	43,0	64	130,9
Кіровоградська	185	65,0	135	48,8	150	45,1
Луганська	281	101,1	266	95,7	13	4,7
Львівська	1 360	1 175,4	1 111	948,5	1 130	900,3

Миколаївська	193	69,3	159	61,4	107	30,4
Одеська	686	234,4	622	207,0	682	211,5
Полтавська	246	79,6	195	60,1	201	46,9
Рівненська	206	113,6	155	76,9	155	54,9
Сумська	487	525,6	334	343,8	384	337,0
Тернопільська	963	3 987,1	851	3 741,6	619	1 272,4
Харківська	5 408	23 525,7	4 947	21 653,9	4 106	13 650,3
Херсонська	290	80,8	233	64,5	178	51,8
Хмельницька	444	308,6	344	274,1	365	143,6
Черкаська	469	225,9	328	177,1	229	87,9
Чернівецька	328	148,0	232	265,4	323	150,8
Чернігівська	266	340,9	239	110,0	201	175,4
м. Київ	6 381	20 149,9	5 227	17 721,1	5 029	8 790,2
м. Севастополь	19	16,0	16	15,5	—	—

Реєстрація випущених у 2015 році видань завершується 31 січня 2016 року. Можна прогнозувати, що очікувана кількість надрукованих у ньому видань становитиме приблизно 19 500 назв книг і брошур загальним тиражем 35 млн пр., тобто 0,78 книги на одного мешканця України; очікувана кількість видань українською мовою — приблизно 14 000 назв загальним тиражем 18,5 млн пр., російською — 4500 назв загальним тиражем 11,5 млн пр.

Проанализировано состояние украинского книгоиздания по состоянию на декабрь 2015 года согласно ассортименту издательской продукции, ее языкового и территориального аспектов. Приведены статистические данные

по выпуску книг и брошюр отечественных издательств разных форм собственности, в том числе сферы управления Госкомтелерадио Украины.

State of Ukrainian bookpublishing as of december 2015 is analyzed accordingly to assortment of publish products, lingual and territorial actives. Production statistics of books manufactured by largest national publish houses with different types of property form (including administration sphere of the State Committee in Television and Radio-broadcasting) are illustrated.

Надійшла до редакції 14 грудня 2015 року

УДК 002.2-053.2:311.21](477)"1991/2014"

Оксана Петренко,
старший науковий співробітник
відділу державної стандартизації
Книжкової палати України

Статистика друку сучасної дитячої книги в Україні*

Наступний період характеризується значним розширенням показників статистичного обліку даних завдяки переходу в 1995 році Книжкової палати України на новітні інформаційні технології. Впровадження нової системи обробки статистичної інформації дало змогу розпочати в 1997 році принципово нову диференціацію у державній статистиці друку. Відтоді наукова установа поступово змінювала пріоритети у наведених статистичних характеристиках українського книговидавництва, про що свідчать позначки * в табл. 1 [див. "Вісник Книжкової палати", № 11, с. 11] — "зміна повноти представлення інформації за тематичними розділами, виокремлення нових рубрик у щорічному статистичному збірнику "Друк України".

Повноцінний облік статистики друку за допомогою новітніх технологій насамперед надав можливість відслідковувати своєчасність надходжень обов'язкових примірників до Книжкової палати України і визначати сумлінність видавців щодо дотримання Закону України "Про обов'язковий примірник". Окремі видавництва й видавничі

організації, ймовірно, не усвідомлюють важливості своєчасного збирання та подальшого зберігання документальної пам'яті країни для історії та затвердження авторського права [1; 23].

Аналіз внутрішніх баз даних (у форматі Access 2002—2003) за 1997—2014 роки дозволив узагальнити акумульовану інформацію і представити її в таблиці надходжень у хронологічному порядку.

Перше в Україні узагальнення акумульованих відомостей про періоди надходжень обов'язкових примірників до Книжкової палати дозволило систематизувати наявні дані у хронологічну таблицю та розробити нові критерії статистичного обліку: "Кількість попередніх років" і "Кількість років запізнення". Зокрема, дискретивний аналіз кількісних показників надходжень дитячих видань попередніх років випусків засвідчив, що 2011 був роком з найбільшою чисельністю попередніх, так званих "боргових", років — 8 років. Наступними у цьому рейтингу стали 2008 і 2013 роки — по 7 "боргових" років.

* Закінчення. Початок див.: Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 11. — С. 11—16.